

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	CMS101, Kompüter elmlərinə giriş, 3 kredit, 6 AKTS
	Departament	Kompüter elmləri
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2025/2026-cı tədris ilinin yaz semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Dünya Muradova
	E-mail:	Dunya-m2015@mail.ru Dunya.muradova@khazar.org
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Neftçilər filialı, 101 Old
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşdırılan vaxtlarda
Prerekvizitlər	Yoxdur	
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	<i>Məcburi/Seçmə</i>	
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rəqəmsal dünyaya giriş — Məmmədov R., 2021 2. Kompüterin əsasları və Windows ƏS — Əliyeva G., 2020 3. Microsoft Word Praktik vəsait — Hüseynov F., 2022 4. Ofis proqramları və onların tətbiqi — Rəhimli S., 2021 5. Kompüter Qrafikasına Giriş — Qurbanov C., 2019 6. İnformasiya texnologiyalarının əsasları — Əsgərov L., 2022 7. Kompüter arxitekturası və aparat vasitələri — Cəfərov M., 2020 8. Microsoft Excel ilə iş — Nuriyeva T., 2021 9. Kompüter şəbəkələri və təhlükəsizlik əsasları — Məlikov R., 2021 10. Rəqəmsal bacarıqlar və təqdimat texnikası — Əlizadə N., 2022 	
Kursun təsviri	<p>Bu kurs Xəzər Universitetinin bütün tələbələri üçün nəzərdə tutulmuşdur.</p> <p><i>Əsas məqsədlər:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kursun əsas məqsədi informatikanın əsasları və onun iş sferasında tətbiqi ilə tələbələri tanış etməkdir; <p><i>Xüsusi məqsədlər:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tələbləri kompüterlərin tarixi, onların tərkib hissələri və sistemin arxitekturası ilə tanış etmək; • Müxtəlif Microsoft Office proqramları (Word, Excel və PowerPoint) ilə iş; • Əməliyyat sistemi ilə iş (Windows 10); • İnternet və axtarış sistemləri ilə tanışlıq. 	
Kursun məqsədləri	<p>Bu kursu uğurla başa vurmanın nəticəsində tələbələr sadə kompüter strukturunu və sistemin quruluşunu təsvir edə biləcəklər, kompüter sistemlərinin və proqram əlavələrinin əsasları haqqında əsas anlayışlara sahib ola biləcəklər. Tələbələr Microsoft Office paketinə daxil olan proqramlarla (Word, Excel və PowerPoint) iş təcrübəsi qazanmış olacaqlar.</p>	

Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Bu kursun sonunda tələbələr : <ul style="list-style-type: none"> • İnformasiya anlayışını, onun ölçülməsi və kodlaşdırılması qaydalarını bilir. • Kompüterin tərkib hissələri ilə tanış olur və onun işləməsi üçün zəruri olan proqram təminatını öyrənirlər. • Əməliyyat sistemlərinin təsnifatını bilir, Windows 10 ƏS-də tənzimləmələr aparmağı bacarırlar. • Microsoft Office paketinə daxil olan, Word, Excel və Power Point-də sərbəst şəkildə praktik tapşırıqları yerinə yetirə bilir və sərbəst işlər görürlər. 		
Tədris metodları	Məşğələ	x	
	Qrup müzakirəsi	x	
	Praktiki tapşırıqlar	x	
	Praktiki məsələnin təhlili	x	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Yoxlama (quiz)	Semester ərzində	10 (%)
	Tapşırıq	Semester ərzində	5 (%)
	Davamiyyət	Semester ərzində	5 (%)
	Aktivlik	Semester ərzində	10 (%)
	Araıq imtahanı		30 (%)
	Final imtahanı		40 (%)
	Yekun		100
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Quizlərin birincisi yazılı, ikinci və üçüncü quiz isə praktiki olaraq aparılır. Qiymətləndirmə: $(Q1+Q2+Q3)/3$ 2. Praktiki mövzular üzrə ev tapşırıqları: semestr ərzində 5 ədəd ev tapşırığı var. 3. <i>Dərslərdə iştirak</i>: Tələbələrdən bütün otaqlara öz təhsilinin bir hissəsi kimi diqqət göstərməsi və üzürlü səbəbdən dərstdə iştirak edə bilmədikdə (xəstəlik, ailə üzvlərindən birini itirdikdə) onlardan dekanlığı məlumatlandırmaq tələb olunur. Ümumiyyətlə, tələbənin 25% dərstdə iştirak etməməsi onun imtahandan kənarlaşdırılmasına gətirib çıxarır. 4. <i>Gecikmə</i>: Əgər tələbə dərse fənn müəllimindən sonra daxil olarsa, onda onun otağa daxil olması və tələbələri narahat etməsi qadağan olunur. Bununla belə həmin tələbə ikinci qoşa saatda iştirak edə bilər. 5. <i>Dərsə hazırlaşma</i>: Kursun stukturu onu fərdi öyrənməyə imkan verir və sinifdən kənar dərsə hazırlıq üçün olduqca mühümdür. Mühazirə materialı mətnə müzakirə olunan əsas məsələlər üzərində qurulacaq. Dərstdən əvvəl seçilmiş fəsillərin oxunuşu və onlarla tanışlıq mühazirənin başa düşülməsində sizə böyük köməyi dəyəcəkdir. Mühazirədən sonra siz apardığınız qeydləri öyrənməli və hər fəsilin axırında verilən uyğun məsələlər və yoxlama sualları üzərində çalışmalısınız. Semestr ərzində bir 		

	<p>neçə dəfə yoxlamalar olacaqdır. Bu yoxlamalar dərs periodu ərzində keçiriləcəkdir.</p> <p>6. <u>İmtahanda iştirak qaydası</u>: Əgər siz yekun imtahanda üzürlü səbəbdən iştirak edə bilməmişsinizsə, onda siz imtahani növbəti müddətdə verməlisiniz. Əgər imtahanda iştirak etməmək üçün əlinizdə tutarlı əsas olmasa, onda imtahanın nəticəsi sıfır kimi qiymətləndiriləcəkdir</p> <p>7. <u>İmtahan (keçmə / kəsilmə)</u>: Tələbənin imtahanda uğur qazanması üçün onun göstəricisi ən aşağısı 60 % olmalıdır. Onun imtahanda müvəffəqiyyət qazanmadığı halda növbəti semestr və ya ildə onun kursu təkrar keçməsinə ehtiyac qalır.</p> <p>8. <u>Aldadıcı / xoşagəlməz hərəkətlər</u>: Yoxlama tapşırığı, Aralıq semestr imtahanı və Yekun imtahan ərzində aldadıcı və ya digər xoşagəlməz hərəkətlər tələbənin imtahandan kənarlaşdırılmasına gətirib çıxarır. Bu halda heç bir şeyə baxmayaraq avtomatik olaraq tələbə sıfır (0) alır.</p> <p>9. <u>Professionalizmə doğru</u>: Dərs saati ərzində tələbə akademik yaradıcı və professional mühitə aparan yolla hərəkət etməlidir. Yolverilməz diskussiyalar və qeyri etik hərəkətlər birbaşa qadağan olunur.</p> <p>10. <u>Kursun uğurlu alınması</u>: Kursun uğurla başa çatmasından ötrü, tələbələr dərs saati ərzində aktiv iştirak etməli və diskussiyalara cəlb olunmalıdır.</p> <p><u>Öyrənmə və Öyrətmə üsulları</u>: Kursun aktiv öyrənilməsi prosesinə üstünlük verilir. Mühazirələr, diskussiyalar, praktik çalışmalar, tipik nümunələr.</p>
--	--

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)

Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.	17.02.2026 17.02.2026	<p><i>Mövzu</i>: İnformasiya və onun kodlaşdırılması. Say sistemləri. Bir say sistemindən digərinə keçid.</p> <p><i>Qısa icmalı</i>: Tələbələrə informasiyanın əsas anlayışları və onların hansı üsullarla kodlaşdırmaq mümkün olduğu izah edilir və məsələlər həll edilir. Say sistemlərinin izahları aparıldıqdan sonra misallar və məsələlər üzərində biliklər tətbiq edilir.</p>	[1] səh. 9-18 s.19-27
2.	24.02.2026 24.02.2026	<p><i>Mövzu</i>: Kompüterin proqram təminatı. Windows ƏS. İş masası. Tapşırıqlar paneli. Start menyusu. Fayl, qovluq və yarlık. Sistem qovluqları (This PC, User, Recycle Bin, Network). istifadəsinə giriş.</p> <p><i>Qısa icmalı</i>: Bu dərsdə tələbələr Windows ƏS-lə tanış olacaq. Əsas menyu. Desktop. Qovluq və fayl.</p>	[1] səh. 30-40
3.	03.03.2026 03.03.2026	<p><i>Mövzu</i>: Microsoft Word və onun istifadəsi. Menyu: File, Home, Design Layout və View</p> <p><i>Qısa icmalı</i>: Bu həftə tələbələr Microsoft Word proqramından istifadəni öyrənəcəklər. Sənədlərin yaradılması, açılması, saxlanması, çapa verilməsi və bağlanması. Sənədin görünüş rejimləri. Mətnlərin</p>	[3] səh. 10–28

		axtarışı və əvəz edilməsi. Mübadilə buferi. Mətnlərin köçürülməsi və yerinin dəyişdirilməsi.	
4.	10.03.2026 10.03.2026	<i>Mövzu:</i> Microsoft Word. Insert menyusu. Cədvəllərin yaradılması. Açılan kəməçki menyular. <i>Qısa icmalı:</i> Mətn redaktorunda cədvəllərin yaradılması. Sənədə müxtəlif obyektlərin əlavə edilməsi. Köməkçi menyuların imkanları tətbiq edilməsi. Praktiki iş-1.	[3] səh. 29–42
5.	17.03.2026 17.03.2026	<i>Mövzu:</i> Quiz-1. Microsoft Power Point-in istifadəsi. <i>Qısa icmalı:</i> Bu həftə tələbələrə Microsoft Power Point programında prezentasiyanın hazırlanması. Menyular: Animation, Transtaion, Slide Show, View. Təqdimatın düzgün hazırlanması və təqdim edilməsi.	[4] səh. 50–65 səh. 66–75
6.	24.03.2026 24.03.2026	<i>Mövzu:</i> Kompüter Qrafikasının tətbiq sahələri. Rastr və vektor qrafikası. Paint. Adobe Photoshop <i>Qısa icmalı:</i> Kompüter qrafikasının tətbiq sahələri və növləri. Niyə rastr qrafikası? Niyə vektor qrafikası? Praktiki iş-2.	[5] səh. 15–25 səh. 26–40
7.	31.03.2026 31.03.2026	<i>Mövzu:</i> Bulud texnologiyaları. BİG data. Elektron hökumət. Email xidməti. Dataların arxivləşdirilməsi <i>Qısa icmalı:</i> Bugün Bulud texnologiyasının istifadə məqsədi nədir? Sistem təyinatına görə 4 növü. Forms və Teams tətbiqləri ilə iş.	[6] səh. 50–62 səh. 63–70
		Aralıq imtahanı	
8.	07.04.2026 07.04.2026	<i>Mövzu:</i> Kompüterin aparat təminatı. <i>Qısa icmalı:</i> Fərdi ompüterlərin növləri. Kompüterlərin məntiqi quruluşu. Kompüterin əsas hissələri. Giriş və çıxış qurğuları.	[7] səh. 12–22 səh. 23–35
9.	14.04.2026 14.04.2026	<i>Mövzu:</i> Elektron cədvəllər - Microsoft Excel <i>Qısa icmalı:</i> Əsas anlayışlar. İş kitabı, iş vərəqi, xana, diapazon, sütun və sətir. Excel pəncərəsinin əsas elementləri (ad sahəsi, düstur paneli, iş vərəqləri). Verilənlərin daxil edilməsi. Praktiki iş-3.	[8] səh. 10–25
10.	21.04.2026 21.04.2026	<i>Mövzu:</i> Quiz-2. Microsoft Exceldə hesablamaların aparılması. Mütləq və nisbi xana anlayışı. <i>Qısa icmalı:</i> Quiz. Riyazi və məntiqi hesab əməlləri (=, +, -, *, /, ^, %). Formula tab-vərəqi (Math&Trig, Text, Statistical, Logical, Date&Time). Verilənlərin seçilməsi və çeşidlənməsi.	[8] səh. 26–38 səh. 39–52
11.		<i>Mövzu:</i> Microsoft Exceldə diaqramların daxil	[8]

	28.04.2026 28.04.2026	edilməsi və onların elementləri. Data tools qrupu <i>Qısa icmalı:</i> Statistik verilənlər əsasında proseslərin modelləşdirilməsi. Praktiki iş-4.	<i>səh. 39–52</i>
12.	05.05.2026 05.05.2026	<i>Mövzu:</i> Kompüter şəbəkələri. Şəbəkənin növləri <i>Qısa icmalı:</i> Kompüter şəbəkələri və onların təsnifatı. Şəbəkə avadanlıqları. Şəbəkə arxitekturası. Simsiz şəbəkə texnologiyaları.	[9] <i>səh. 13–30</i>
13.	12.05.2026 12.05.2026	<i>Mövzu:</i> Quiz-3. İnformasiya təhlükəsizliyi. Kibercinayətçilik. Kriptografiya. <i>Qısa icmalı:</i> Quiz. İnformasiyanın biometrik mühafizə sistemləri. Zıyanverici proqramlar. Antiviruslar. İnformasiya texnologiyalarının istifadəsi. Verilənlərin şifrələnməsi.	[9] <i>səh. 31–45</i>
14.	19.05.2026 19.05.2026	<i>Mövzu:</i> Verilənlər Bazasının İdarəetmə sistemləri <i>Qısa icmalı:</i> Verilənlər bazasını yaratmaq və verilənləri emal etmək üçün proqramlar. Ms.Access alətləri və lent interfeysi	[9] <i>səh.65–80</i>
15.	26.05.2026 26.05.2026	<i>Mövzu:</i> Fərdi fəaliyyətlərin və ya layihələrin təqdimatı. <i>Qısa icmalı:</i> Çıxışların dinlənilməsi və müzakirə edilməsi. Mövzuların təkrarı.	
		Final imtahanı	